

**Bryd
tavsheden!**

STOP VOLDEN

**NAALAKKERSUISUT'S
STRATEGI OG HANDLINGSPLAN
MOD VOLD 2014-2017**

Indhold

Forord	3
Baggrund.....	4
Strategi, indsatser og målsætninger	5
Sammenhæng mellem indsatser og målsætninger	6
Fra holdning til handling.....	8
Hvor langt er vi kommet?	8
Hvor skal vi hen?	9
Hvem vil vi nå?	9
Hvem vil vi gerne have med?	10
Indsatsen mod vold 2013	12
Indsatsområde 1: Voldsofre	13
Indsatsområde 2: Voldsudøvere	18
Indsatsområde 3: Faglig og tværfaglig udvikling	20
Indsatsområde 4: Viden og information	22
Voldens mange ansigter	24
Finansiering	25
Implementering	25
Evaluering	25
Tal på vold i Grønland.....	26

Forord

Naalakkersuisut fremlægger hermed en strategi og handlingsplan mod vold, der skal bane vejen for en styrket indsats. Et vigtigt mål med strategien er, at nye holdninger skal blive til nye handlinger.

Som samfund kan vi ikke være bekendt, at vores børn ofte føler sig utrygge, hvor de burde føle sig allermost trygge; nemlig i hjemmet. Og vi kan ikke være bekendt, at voldsramte borgere ofte bliver mødt af tavshed, hvor de burde blive mødt af en udstrakt hånd. Vold avler vold, og tavsheden er voldens medsammensvorne.

At bekæmpe volden kræver, at vi står sammen, bryder tavsheden og taler åbent om problemet.

Vold bliver ofte skjult og fortiet. Derfor må vi udbrede viden om voldens konsekvenser, så nye holdninger kan forplante sig i samfundet. Naalakkersuisut ønsker at så spiren til, at fagpersoner, kolleger, venner, naboer osv. tager ansvar og griber ind, når medmennesker bliver udsat for vold. Handlingsplanen sætter derfor fokus på holdningsændringer gennem oplysning og kampagner i medier, i skoler, på arbejdspladser osv.

Men oplysning og kampagner kan ikke stå alene. Hvis vi skal bryde voldsspiralen, er det nødvendigt, at vi også etablerer reelle behandlingstilbud, hvor voldsudøvere kan lære at stoppe med at udøve vold, og hvor voldens ofre får mulighed for at bearbejde de ofte traumatiserende oplevelser.

Det er Naalakkersuisut's mål, at ingen borgere i Grønland skal leve et liv med vold. Men vi må erkende, at volden i dag er et stort problem, som har store menneskelige og økonomiske konsekvenser. Volden har desuden mange ansigter og finder sted i alle samfundslag. Den er selvforstærkende og bliver modsvaret af mere vold. Vores indsats må derfor være konsekvent, vedholdende og helhedsorienteret.

Volden er ikke blot udtryk for misbrug og frustrationer, men også udtryk for mangel på respekt og ligestilling. Børn lærer, hvad de ser, og mange børn er vidner til psykisk og fysisk vold i hjemmet. Derfor er det vigtigt med en effektiv tværfaglig og tidlig indsats i forhold til voldsramte familier, så børn og voksne får hjælp til at skabe et liv uden vold.

Det er Naalakkersuisut's holdning, at en tilværelse med vold er ikke værdigt for noget menneske - hverken for den, der udøver volden, eller for den, der bliver udsat for volden. Vold er en forbrydelse og en krænkelse af menneskelig frihed, som vi ikke vil acceptere i vores samfund.

Med strategien og handlingsplanen ønsker Naalakkersuisut at sætte handling bag ordene og iværksætte en målrettet indsats, som i højere grad sætter ofrenes sikkerhed og rettigheder i centrum. Det er vores håb, at alle gode kræfter i vores samfund vil bidrage til, at vi sammen får stoppet volden.

Martha Lund Olsen
Medlem af Naalakkersuisut for Familie og Justitsvæsen

Baggrund

Naalakkersuisut har et klart mål om at sætte fokus på voldsproblematikken og iværksætte indsatser til at forebygge og begrænse vold i samfundet.

Skatte- og velfærdskommissionen skriver i sin betænkning, at vold i nære relationer beviseligt kan kædes sammen med kortere levetid, langvarig sygdom, psykiske problemer og sygefravær. Det er påvist, at vold mod kvinder medfører akutte og kroniske helbredsproblemer i Grønland.

Volden udgør således en betydende faktor i forhold til social eksklusion og marginalisering fra arbejdsmarkedet, ligesom volden bl.a. indebærer en belastning af sundhedsvæsenet. En indsats for samfundets mest sårbare grupper må derfor omfatte en indsats til at forebygge og begrænse volden i samfundet.

Kommissionen fremkommer med følgende generelle anbefalinger:

- Voldsproblematikken skal tænkes med i alle indsatser, der er rettet mod at skabe trivsel, sundhed og social inklusion.
- Der skal udvikles en systematisk indsats mod volden, som involverer social-, sundheds- og retsvæsen samt politi (m.fl.)
- Der skal iværksættes en landsdækkende oplysnings- og holdningsbearbejdende kampagne mod vold (WHO (2010))
- Forudsætningerne for at behandle voldsudøvere (eventuelt i forlængelse af en alkoholbehandling) skal undersøges.
- Behandling af følgevirkninger af vold skal prioriteres højere.

Kommissionens anbefalinger og strategien mod vold skal ses i sammenhæng med de samlede indsatser til at fremme social og økonomisk balance i samfundet.

FN's Menneskerettighedsråd anbefaler i sin universelle periodiske bedømmelse (2011), at Grønland udarbejder en handlingsplan til at forebygge og begrænse vold i nære relationer (anbefaling 44). Anbefalingen fra FN's Menneskerettighedsråd ligger

i forlængelse af lignende anbefalinger fra FN's CEDAW Komite og FN's Komite om Barnets Rettigheder.

Handlingsplanen 2014-2017 er Naalakkersuisuts svar på disse anbefalinger. Målet er på kort sigt at forebygge og begrænse volden. Den langsigtede vision er, at ingen kvinder, mænd og børn i Grønland skal leve et liv med vold.

Strategi, indsatser og målsætninger

Udgangspunktet for handlingsplanen er Skatte- og Velfærdskommissionens overordnede anbefalinger, som danner det strategiske grundlag for de konkrete indsatser i handlingsplanen.

Den strategiske målsætning for handlingsplanen er at begrænse vold og forebygge at volden gentager sig.

For at opnå målsætningen må omgivelserne – både fagpersoner og offentlighed – tage ansvar for at gribe tidligt ind, så ofre for vold får den nødvendige støtte, og voldsudøvere får mulighed for at komme i behandling.

Tidlig indsats forudsætter, at det tværfaglige samarbejde fungerer i praksis, så der sker en professionel opfølgning på voldssager. Det er vigtigt at styrke information og viden om vold til fagfolk og offentlighed med henblik på at bryde tabuet om vold i familien, sikre en tidlig opsporing af volden og sikre, at relevante aktører har viden om ansvar og handlemuligheder.

Eftersom vold i familien ikke begrænser sig til særlige målgrupper, må en handlingsplan have et bredt perspektiv. Samtidig må det erkendes, at der er målgrupper, hvor en forebyggende indsats er særlig vigtig - bl.a. i børnefamilier.

Psykisk og fysisk vold har alvorlige konsekvenser for børns trivsel og udvikling, mens kærestevold øger risikoen for at videreføre vold eller blive udsat for partnervold i voksenlivet. Og her vil næste generation af børn og unge blive eksponeret for volden.

En opvækst præget af vold kan udløse en seksuel krænkeradfærd i voksenlivet. Derfor er en indsats for at skærme børn og unge mod vold ikke alene en indsats, der forebygger vold, men også en indsats der forebygger seksuelle overgreb og seksuelt misbrug.

Alkohol og vold hænger ofte sammen. Der er derfor behov for at udvikle indsatser, der følger op på alkoholbehandling. En person bliver ikke voldelig, fordi

han/hun har et alkoholproblem, men alkohol kan udløse voldelig adfærd. Derfor kan alkoholbehandlingen være en vej til at opspore voldsramte familier.

Den basale årsag til volden er imidlertid, at der i dele af samfundet er opstået en voldsspiral, der skaber en voldskultur. Voldsspiralen beskriver voldens normaliseringsproces, hvor volden bliver indarbejdet som en normal måde at håndtere svære følelser og konflikter. Det bliver langsomt sværere for voldsramte og voldsudøvere at skelne mellem, hvad der er normalt og unormalt, og det er karakteristisk, at voldsspiralen eskaleres og ikke går i sig selv.

Indsatserne i handlingsplanen er rettet mod fire operationelle målsætninger:

- Voldsofre skal have bedre støtte og rådgivning.
- Voldsspiralen skal brydes - bl.a. ved at oprette behandlingstilbud til voldsudøvere.
- Det tværfaglige samarbejde omkring voldssager skal udvikles.
- Viden og information om vold skal styrkes

Til hver målsætning er knyttet et indsatsområde. De fire indsatsområder har 31 underliggende indsatser, der er rettet mod information, udvikling af hjælpeforanstaltninger, kompetenceudvikling og vidensudvikling.

Naalakkersuisut ønsker med handlingsplanen også at forebygge volden i det offentlige rum. Dette fokus er direkte og indirekte omfattet under de fire indsatsområder.

Sammenhæng mellem indsatser og målsætninger

Den overordnede sammenhæng mellem indsatser og mål i er illustreret i figuren nedenfor.

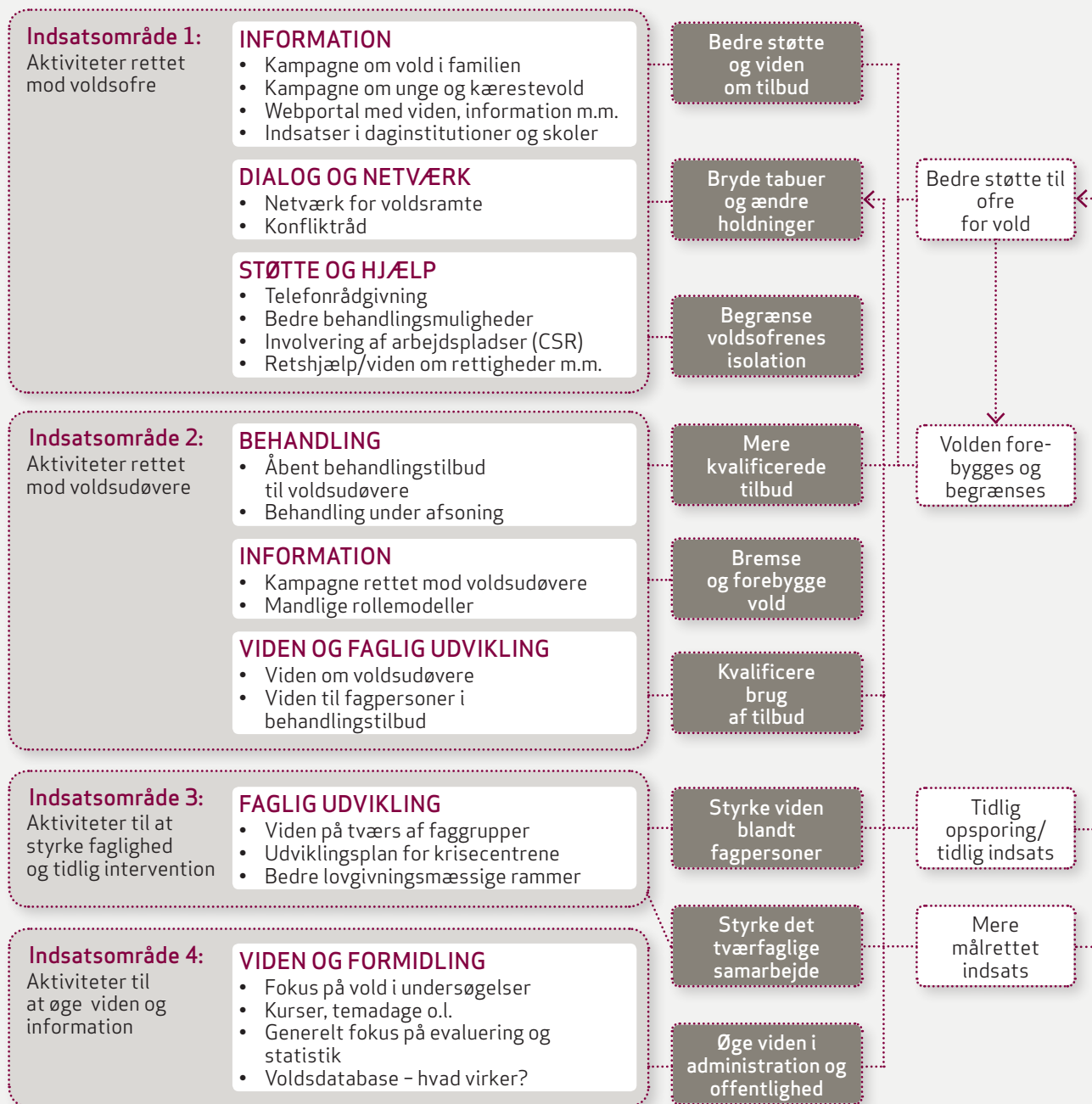
På indsatsområde 1 skal der sættes fokus på at forbedre støtten til ofre for vold. Målet er at sikre bedre muligheder for, at volds ofre kan få rådgivning og støtte til at skabe et liv uden vold.

Indsatsområde 2 har fokus på voldsudøveren. Målet er at forebygge vold ved at skabe et nyt adfærdsmønster hos voldsudøveren.

Indsatsområde 3 har fokus på fagpersoner og frivillige, der arbejder med at begrænse og forebygge vold. Målet er at styrke det tværfaglige samarbejde for at sikre en tidlig og målrettet indsats i forhold til voldsramte familier.

Indsatsområde 4 har fokus på at styrke viden og information om vold. Målet er dels at udvikle en mere vidensbaseret indsats og dels at ændre holdningen til vold og bryde tabuer i forvaltning og offentlighed.

Fra holdning til handling

Den centrale forudsætning for at stoppe vold er at erkende den og tale åbent om den. Vold er ikke i samme grad som tidligere et tabu i den offentlige debat, og det er et vigtigt skridt i den rigtige retning. Tavshed er erstattet af afstandtagen og protest, men der er stadig brug for, at holdning bliver fulgt af handling, hvis det skal lykkes at bryde den negative voldsspiral.

Desværre kan man ikke fra dag til dag stoppe den gadevold og familievold, der skader tusindvis af borgere hvert år. Det er heller ikke muligt på kort sigt at hele de sår, som isolation, ydmygelser og skam har sat i mange voldsramte mænd, kvinder og børn.

Hvor langt er vi kommet?

Der er behov for en strategisk sammenhæng i indsatserne mod vold. Men vi starter ikke fra bunden.

Der har været et stigende politisk fokus på vold, misbrug og seksuelle overgreb de seneste årtier og forbedret lovgivning har givet de sociale myndigheder, politi, kriminalforsorg og retsmyndigheder nye muligheder for at gribe ind. Samtidig er holdninger og vidensniveau om vold i familien forandret i positiv retning.

De generelle social-, sundheds- og ligestillingsfremmende indsatser bidrager også til at forebygge vold. Det sociale udviklingsprojekt Paamiut Asasara er et eksempel på en indsats, der har bidraget til at bremse volden i Paamiut markant, selvom projektet ikke direkte er rettet mod voldsbekæmpelse.

Samlet set er indsatserne imidlertid ikke tilstrækkelige til at bryde voldsspiralen. Flere indsatser er ikke landsdækkende, og kapaciteten og kvaliteten i indsatserne varierer. Særligt i yderdistrikterne er det en udfordring at skabe effektive forebyggende indsatser.

Men det er muligt at sætte et klart mål om, at antallet af børn og voksne, der lever med vold, skal reduceres. Indtil målet er nået, er der brug for at kvalificere og effektivisere de indsatser, der sikrer, at voldsramte borgere modtager støtte, så de kan komme videre i tilværelsen.

Handlingsplans primære fokus er volden i nære relationer – bl.a. med henblik på at sikre en forebyggende effekt i forhold til børn og unge. Men samlet set dækker indsatserne bredt og kan medvirke til at forebygge og begrænse vold både i det private og det offentlige rum.

Faglig udvikling

Inspirationskatalog

I 2008 har Selvstyret udsendt et inspirationskatalog til kommunerne med anbefalinger til at udarbejde et skriftligt kommunalt beredskab i forhold til seksuelle overgreb og fysisk /psykisk vold før, under og efter.

Kurser for fagpersoner

I 2009-2013 har Selvstyret iværksat modulopbyggede kurser for fagpersonale i krisecentre og familiecentre, der har givet personalet ny viden, inspiration og faglige værktøjer i deres arbejde.

Forskning og viden

Div. nyere undersøgelser m.m.

- Befolkningsundersøgelsen (2005-2010)
- Børn i Grønland (2008)
- Unges Trivsel (2004)
- Unges Trivsel (2011)
- Sundhed på toppen (HBSC)
- Politiets virksomhedsindberetninger
- Se i øvrigt litteraturlisten i Vold og seksuelle overgreb – idekatalog (PAARISA)

Lovgivning

Centrale love

- Kriminalloven for Grønland
- Retsplejeloven for Grønland
- De familieretslige regelsæt
- Forordningen om hjælp til børn og unge
- Forordningen om tværfagligt samarbejde i sociale sager
- Lovgivningen om patienters retsstilling
- Loven om erstatningsansvar
- Sagsbehandlingsloven
- Loven om ligestilling mellem mænd og kvinder

Oplysning og forebyggelse

Konference og seminar

- Vold er ikke løsningen (2009) – konference om vold i nære relationer med fokus på krisecentrene i Grønland
- Fagpolitisk ligestillingsseminar (2010) – seminar om ligestilling i Vestnorden med temadag om vold mod kvinder (www.westnordic-equality.org)

Publikationer om vold

- PAARISA: Vold og seksuelle overgreb – idekatalog (2010) – forslag til indsatser mod vold og seksuelle overgreb.
- Vold er ikke løsningen (2009) – publikation om viden og resultater fra national konference
- anbefalinger om børns og familier trivsel (2009) – publikation baseret på anbefalinger fra 7 arbejdsgrupper; bl.a. om vold i nære relationer
- Børnebogen "Soorlu llumoortoq", som har til formål at skabe samtale om vold med børn

Skoler og daginstitutioner

- Inerisaavik har oversat og udsendt undervisningsmaterialet "Trin for trin", der bl.a. handler om socialt samspil og konfliktløsning.
- Fri for mobberi (Kammagiitta) blev lanceret i Grønland i 2011. Programmet skal forebygge mobning i daginstitutioner og skoler.

Politiet

Kriminalpræventive indsatser

- Politiets kriminalpræventive enhed står for todages kurset "Samtale i stedet for vold" på 8. klassetrin i en række folkeskoler.
- Politiets kriminalpræventive enhed har iværksat programmet "Samtale i stedet for husspektakler", som er underimplementering.

Hvor skal vi hen?

For at bryde voldsspiralen er der brug for en vedholdende indsats, der skaber synergi. Ved at gennemføre handlingsplanen vil der blive etableret et markant stærkere grundlag.

Samtidig er det vigtigt at erkende, at indsatserne i handlingsplanen ikke kan eliminere volden, men kun begrænse og forebygge den. Det er derfor nødvendigt at evaluere handlingsplanen og videreudvikle indsatserne på området efter 2017 i henhold til de fire mål:

- Voldsofre skal have bedre støtte og rådgivning.
- Voldsspiralen skal bremses
- Det tværfaglige samarbejde omkring voldssager skal udvikles.
- Viden og information om vold skal styrkes

Hvem vil vi nå?

Volden har mange ansigter og finder sted i alle samfundslag. Det er derfor nødvendigt, at handlingsplanen har et bredt sigte. Den skal omfatte oplysningskampagner til hele befolkningen, ligesom den skal søge at engagere fagpersoner, arbejdspladser og organisationer i indsatsen mod vold.

Naalakkersuisut ønsker især at nå mænd, kvinder og børn, der bliver udsat for vold i hjemmet, samt børn og unge der er vidner til volden. En målrettet indsats mod vold i hjemmet kan modvirke negativ social arv og forebygge, at børn viderefører den voldelige adfærd.

Børn der vokser op i et voldeligt hjem, har ofte problemer, der går ud over deres trivsel, skolegang og tillid til omgivelserne. Børn, der er vidner til vold eller bliver udsat for vold, er desuden i høj risiko for selv at blive ofre for vold eller udøve vold. Derfor må børn være en særlig prioriteret målgruppe i en forebyggende indsats mod vold.

Det er imidlertid ikke nok at skabe indsatser for voldens ofre. Hvis volden effektivt skal forebygges og bremses, må de, der udøver volden, lære at håndtere svære følelser og konflikter ikke-voldeligt.

Det kan være vanskeligt at stoppe med at udøve vold, når man måske har set og lært noget andet i familien. Derfor har handlingsplanen også fokus på behandling af voldsudøvere.

Det er mest mænd, der udøver vold. Volden er ikke alene et fysisk og psykisk overgreb, men også et tegn på manglende ligeværd og respekt mellem mænd og kvinder. Det er derfor væsentligt at integrere et kønsperspektiv i en række indsatser i handlingsplanen.

Hvem vil vi gerne have med?

I de offentlige systemer er der en række muligheder for at yde støtte til voldsramte borgere. Flere faggrupper kommer regelmæssigt i kontakt med voldsramte bl.a. i socialforvaltningen, i alkoholbehandlingen, på skadestuen, hos politiet eller hos lægen. Derfor er **sundhedspersonale, socialfaglige grupper, psykologer, politi** og **læger** centrale aktører i forhold til at opspore vold tidligt og gribe ind.

Faggrupperne har brug for viden. Samtidig er det nødvendigt at skabe kapacitet til at yde vejledning og støtte. Inden for det nuværende system kan det ske ved at udvikle den tværfaglige forståelse og koordinering, sideløbende med at der etableres nye indsatser, der kan aflaste systemet.

7 krisecentre på landsplan tilbyder husly til kvinder og børn i voldsramte familier. Kvaliteten i tilbuddene varierer meget. F.eks. kan krisecenteret i Nuuk tilbyde individuelle samtaler, parsamtaler og selvhjælpsgrupper m.m., mens andre krisecentre hovedsagligt fungerer som kortvarige tilflugtssteder med få eller ingen støttetilbud. Krisecentrene er et vigtigt indsatsområde, hvor der er behov for en samlet udviklingsplan. Samtidig må det erkendes, at ikke alle voldsramte kvinder søger hjælp på krisecentre, hvorfor der må være alternative tilbud.

11 familiecentre på landsplan yder råd og vejledning til udsatte familier. Evaluering af familiecentre (2011) viste, at vold hører til de primære problem-

områder hos familier, der søger rådgivning i centrene. I **Tidlig indsats for gravide familier** møder rådgiverne også vold i familien. Derfor er det vigtigt, at rådgiverne har faglig viden om samtale med voldsramte familier og er ajour med relevante hjælpemuligheder lokalt og på landsplan.

Børne- og Unge Telefon 134 modtager mange henvendelser, der handler om vold. Det samme gør sig gældende med **Attavik 146**, som er en rådgivning for borgere, der står i en personlig krise, har selvmordstanker eller er berørt af selvmord. **Telefonisk Familierådgivning** yder ligeledes råd til voldsramte familier, men der er ikke en enkeltstående rådgivning, der direkte har voldsramte som målgruppe.

Studenterrådgivningen tilbyder psykologtimer til studerende med psykiske vanskeligheder. I perioden 2006-2009 har fysisk og psykisk vold været en hyppigt forekommende problematik, ligesom voldsudøvere har henvendt sig for at få behandling. Studenterrådgivningen har således erfaringer og faglige netværk, der kan bruges til at udvikle behandlingstilbud til andre målgrupper.

Psykologerne er en central faggruppe at have med i indsatserne – f.eks. i forhold til viden og uddannelse samt faglig vurdering af indsatser og udvikling af behandlingstilbud.

De lokale forebyggelsesudvalg i kommunerne udarbejder hvert år handlingsplaner for at styrke de sundhedsfremmende og forebyggende aktiviteter. Udvalgene har kontakt til lokale ressourcepersoner i yderdistrikterne. De lokale forebyggelsesudvalg er derfor vigtige i forhold til den geografiske spredning af indsatsen og i vurderingen af, hvilke indsatser der er realistiske at iværksætte lokalt.

Kriminalforsorgen, Politiets Kriminalpræventive enhed og **PiSiu** (Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd) er centrale aktører i forhold til at forebygge vold i det offentlige rum. Den nye Kriminallov fra 2010 åbner mulighed for at pålægge dømt kriminelle en række nye foranstaltninger. Der er desuden mulighed for at iværksætte behandling i forhold til voldsudøvelse, misbrug m.m. PiSiu er rådgiver for **SSSPK udvalgene** i kommunerne. SSSPK er et formaliseret samarbejde mellem socialvæsenet, sundhedsvæsenet, skolevæsenet, politiet og krimi-

nalforsorgen og spiller en central rolle i de kriminalitetsforebyggende indsatser på lokalt plan.

Partnervold stopper ikke altid, når den voldsramte part afbryder forholdet. Volden kan fortsætte som chikane, stalking m.m., ligesom nye problemer kan opstå efter et brud. Ofte vil der være behov for juridisk rådgivning i spørgsmål om fx bolig, økonomi, samvær og forældremyndighed. Den selvejende retshjælp **IKIU** yder gratis rådgivning til borgere og kan bidrage positivt til indsatsen.

En helhedsorienteret strategi indebærer, at voldsramte borgere kan finde hjælp flere steder og via flere kanaler. **Arbejdsgivere** og **medarbejdere** bør gribe ind, hvis en kollega viser tegn på at være udsat for vold. At få stoppet vold kan være en god forretning for arbejdspladsen, da vold medfører fravær, koncentrationsbesvær m.m. Imidlertid må arbejdsgivere og medarbejdere have viden om, hvordan de hjælper en kollega, der er udsat for vold.

En grundlæggende forudsætning for at bremse vold er at bryde med de holdninger og tabuer, der opretholder vold, trusler, mobning o.l. En bred forebyggelsesindsats må derfor sigte mod at påvirke holdninger gennem oplysning og undervisning i **daginstitutioner, folkeskoler** og **uddannelsesinstitutioner**. Desuden bør studerende på relevante uddannelser tilbydes mulighed for at uddanne sig i at opspore og tackle voldsramte børn og familier.

Debatten om ligestilling og kønsroller er også relevant i forebyggelsen. Kvinder bliver langt oftere end mænd udsat for vold i familien, mens kvinders vold mod mænd er tabuiseret. Indsatsen for at fremme ligestilling mellem kønnene er derfor et vigtigt element i at forebygge vold i nære relationer. Her kan **Grønlands Ligestillingsråd** spille en central rolle.

Børnetalsmanden, NAKUUSA og **frivillige organisationer**, der arbejder for/med børn er vigtige aktører i forhold til at involvere og formidle viden om retfærdighed o.l.. Det kan være i form af information, debat eller deltagelse i kampagner og projekter. **Medierne** kan understøtte indsatsen mod vold ved at sætte fokus på problemet og fortælle om vold fra forskellige vinkler.

Indsatsen mod vold 2013

Naalakkersuisut har igangsat en indsats mod vold i 2013. Indsatsen skal have fokus på holdningsændringer og på at skabe basis for at implementere handlingsplanen mod vold.

I 2013 lancerer IIAN en holdningsbearbejdende og informativ kampagne, der minimum skal omfatte følgende aktiviteter:

- Faglige håndbøger om vold til sundhedspersonale, kommunale fagpersoner, krisecentre, politi, skoler og fritidstilbud samt faggrupper, der arbejder med børn.
- Uddannelses- og undervisningsmaterialer
- Kampagne og en hjemmeside rettet mod unge og kærestevold

Hjemmesider om vold i nære relationer

Hensigten er at skabe informationssteder for fagpersoner, organisationer og borgere. På sigt er det planen at oprette 3 sider om: Kærestevold, familievold og en side til fagpersoner.

I lyset af handlingsplanens særlige fokus på børn og unge må hjemmesiderne blandt andet:

- oplyse forældre om voldens virkning på børn samt råd og alternativer
- oplyse fagpersoner om tegn på vold mod et barn og hensigtsmæssige reaktioner
- oplyse fagpersoner om deres skærpede underretningspligt
- tilskynde fagpersoner til at gøre op med tabuer og berøringsangst
- oplyse børn og unge om deres muligheder og rettigheder

Faglige håndbøger

De faglige håndbøger har til formål at udstyre fagpersoner med en værktøjskasse, der kan give dem større viden, når de træffer beslutninger. Målet er, at fagpersoner bliver bedre til at håndtere problemer i fællesskab, så støtten til voldsramte bliver mere helhedsorienteret.

Kampagne rettet mod unge/kærestevold

Kampagnen skal bl.a. sætte fokus på værdier og grænser i unge kæresteforhold. Unge, der bliver udsat for fysiske overgreb, er i risiko for at blive voldsofre i voksenlivet, mens unge voldsudøvere er i risiko for at fortsætte volden i voksenlivet. Det er vigtigt, at unge kender faresignalerne og lærer at sætte grænser.

Behandlingstilbud til voldsudøvere

Vedholdende information kan styrke forebyggelsesindsatsen betydeligt. Men det er ikke realistisk at bryde voldsspiralen uden professionelle behandlingstilbud. Derfor skal der udvikles en model for et behandlingstilbud til voldsudøvere. Behandlingen skal være med til at bremse volden og bryde den negative sociale arv.

De følgende 4 afsnit udgør forslag til handlingsplan. Punkterne under indsatsområderne beskriver så kortfattet som muligt målet med indsatserne. Indsatserne er præget af både holdning og handling. Iværksættelse af de retslige indsatser kræver vedtagelse i Inatsisartut, mens de ikke-retslige indsatser skal udfoldes ud fra de generelle formålsbeskrivelser. Det er vurderet hensigtsmæssigt at afvente Inatsisartuts holdning til strategien og handlingsplanen, inden den egentlige udvikling af indsatser bliver iværksat.

Indsatsområde 1: Voldsofre

Voldsofre har brug for støtte til at sige fra overfor volden. Ofte er det svært for volds-
ofre selv at opsøge hjælp. Derfor er det afgørende at skabe åbne og tilgængelige tilbud,
hvor voldsramte bliver mødt med forståelse og kvalificeret rådgivning. Samtidig er det
vigtigt, at samfundet sender et tydeligt signal om, at vold ikke kan accepteres.

1. Kampagne mod vold i familien

Kampagnen skal sætte fokus på vold i nære relationer og sende et signal om, at vold ikke er normal adfærd og ikke accepteres. Den skal bryde med tabuerne og den stiltiende accept, der ofte præger voldsramte familier og omgivelserne, ligesom det er centralt, at den informerer om konsekvenser for børn. Målet er at formidle viden og skabe debat, så ændrede holdninger kan blive til ændrede handlinger. Budskaber og appeller skal tage udgangspunkt i faglig viden om familievoldens dynamikker.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

2. Kampagne rettet mod unge

Kampagnen skal sætte fokus på kærestevold og sunde værdier i unge parforhold. Det er vigtigt, at unge har kendskab til faresignaler og lærer at sætte grænser. Kombinationen af alkohol og jalousi som en udløser for vold må indgå som tema i kampagnen, ligesom det skal tilstræbes at involvere unge rollemodeller og mønsterbrydere i debatter og indsatser. Desuden er det centralt, at kampagnen omfatter målgruppeorienteret information og materialer, der bl.a. kan bruges på ungdomsuddannelser.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

3. Afskaffelse af revselsesretten

Ved at afskaffe revselsesretten kan Inatsisartut sende et klart politisk signal om, at man ikke accepterer vold mod børn og unge. Både nationalt og internationalt bliver Grønland ofte anset som et land, der ikke har taget et opgør med revselsesretten. Via artikel 19 i FN's Børnekonvention har Grønland forpligtet sig til at træffe alle passende forholdsregler for at beskytte børn mod psykisk og fysisk vold. Afskaffelse af revselsesretten kan ske ved, at Forældreansvarsloven sættes i kraft i Grønland. Her fremgår det af § 2 stk. 2, at "Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling". Alternativt kan der udarbejdes en grønlandsk lov, der præciserer, at revselsesretten er afskaffet.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen i samarbejde med Formanden Departement

4. Samtale i stedet for husspektakler

Politiet har i 2013 iværksat programmet "Samtale i stedet for husspektakler". Programmet har kørt som pilotprojekt i Sisimiut og vist lovende resultater. Politiet har bl.a. erfaret, at problemramte familier som regel er imødekommende overfor samtale og vejledning. Programmet skaber muligheder for at komme i kontakt med problemramte familier og bryde en negativ udvikling. Derfor skal programmet bruges som afsæt til at styrke samarbejdet mellem politi, kommuner og sundhedsvæsen m.fl. I relation til programmet skal kommunernes indbyrdes betalingsforpligtelse i forhold til voldsramte kvinder og mænd drøftes, så mulighederne for at komme væk fra en voldelig partner bliver bedre.

Koordinerende enhed: (Politiet) Departementet for Familie og Justitsvæsen

5. Digitalbrevkasse for børn og unge

I forbindelse med kampagnen mod kærestevold oprettes en hjemmeside, hvor der skal være kontaktmuligheder, der giver voldsudsatte børn mulighed for at være i dialog med børn og/eller voksne om deres problemer. Det kan være i form af en elektronisk brevkasse, hvor børn og unge kan spørge en fagperson til råds om, hvad de kan gøre, hvis de oplever vold mod en kammerat, mobning i skolen, vold i familien o.l. Det digitale netværk skal suppleres af information om vold i familien, i skolen mv.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

6. Bedre behandlingstilbud til voldsramte

Vold kan medføre invaliderende psykiske lidelser såsom posttraumatisk stress, angst og depression, der ikke kan bedres via almindelige rådgivning. Derfor er professionel behandling påkrævet for en gruppe voldsramte. Studenterrådgivningen tilbyder behandling til unge på uddannelser, og enkelte arbejdsgivere tilbyder at betale for et behandlingsforløb. Generelt er der dog mangel på behandlingstilbud, og således et hul i indsatsen for at bryde voldsspiralen. Der skal derfor skabes et overblik over behandlerens kapacitet og sættes mål for, hvordan professionel behandling kan blive integreret bedre i indsatserne via, rekruttering, rejsehold, nye teknologiske muligheder mv. I Island har uddannelses- og rådgivningscenteret Stigamót skabt gode resultater med rejsehold. Det skaber en ny dimension i indsatsen at give voldsramte mulighed for at henvende sig til udefrakommende professionelle.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

7. Juridisk information til voldsofre

Voldsofre skal have information om deres retsstilling. Det kan f.eks. være spørgsmål om erstatning i forbindelse med tab af erhvervsevne, helbredelsesudgifter og ødelagt ejendom eller i spørgsmål om økonomi, bolig, samvær og forældremyndighed efter brudte parforhold. I forbindelse med en kampagne mod vold i familien skal der bl.a. fokuseres på voldsramtes mulighed for at blive informeret om rettigheder og muligheder for retshjælp. Det kan blandt andet fremgå, at den nye retsplejelov giver voldsofre ret til bistand fra en bisidder, og at politiet er forpligtet til at vejlede den forurettede om denne rettighed.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

8. Telefonrådgivning

De nuværende telefonrådgivninger modtager mange henvendelser om psykisk og fysisk vold, men det fremgår ikke, at vold er et indsatsområde. Der bør være en telefonrådgivning, der yder støtte til voldsramte. Alternativt kan voldsramte synliggøres som målgruppe i de nuværende tilbud. Voldsramte har ofte behov for støtte og vejledning, hvis de skal bryde ud af voldspiralen. Derfor skal rådgiverne have viden om samtaler med voldsramte og kende til regler og muligheder for hjælp lokalt og på landsplan.

Koordinerende enhed: Departementet for Sundhed og Infrastruktur

9. Konfliktråd

Den grønlandske retsvæsenkommission anbefaler at etablere et konfliktråd i Grønland, hvilket den nye retsplejelov fra 2010 åbner mulighed for. Konfliktmægling handler om at få løst en konflikt, ved at de involverede parter tilbydes hjælp til at tale om hændelsen og komme frem til en løsning – en aftale. Hjælpen får parterne ved et møde med en konfliktmægler, som er en neutral person. Evalueringen af politiets program 'Samtale i stedet for husspektakler' i Sisimiut har vist, at konfliktmægling som metode harmonerer med grønlandsk mentalitet og kultur. I forbindelse med etablering af et konfliktråd skal det afklares, om tilbuddet i relevante tilfælde kan stå i stedet for straf.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

10. CSR-indsats mod vold, mobning og chikane

En helhedsorienteret strategi må omfatte en indsats mod vold, mobning og chikane på arbejdspladser. Derfor skal CSR Greenland inviteres med i handlingsplanen. Arbejdsgivere har en interesse i at forebygge vold og støtte voldsramte medarbejdere, da vold i privatlivet og vold på arbejdspladsen fører til sygefravær og problemer med at fastholde et arbejde. Det skal tilstræbes, at der bliver indgået samarbejdsaftaler med CSR Greenland om at deltage i indsatser, hvor tiltag på arbejdspladser kan medvirke til at forebygge og bremse mobning, chikane og vold.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

11. Trin for trin

Naalakkersuisut har fokus på at styrke tidlige og forebyggende indsatser. For at forebygge psykisk og fysisk vold, er det vigtigt at videreudvikle de pædagogiske indsatser på daginstitutioner- og skoleområdet. Inerisaavik har oversat undervisningsprogrammet Trin for Trin, der har til formål at udvikle sociale og følelsesmæssige kompetencer hos børn og unge i daginstitutioner og skoler. Indsatsen skal udvikles og udbredes og kan med fordel tænkes sammen med etableringen af tværfaglige rejsehold som beskrevet i Naalakkersuisut's Uddannelsesstrategi 2012.

Koordinerende enhed: Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling

12. Samtale i stedet for vold

"Samtale i stedet for vold" er et todageskursus på 8. klasses trin i folkeskolen. Kurset har været en del af den kriminalpræventive indsats siden 1998. Det har været gennemført i flere politidistrikter i Grønland. Erfaringer fra "Samtale i stedet for vold" har vist, at eleverne bliver mere åbne og tager mere hensyn til hinanden. Desuden får nogle elever et mere afslappet forhold til politiet. Det anbefales, at der bliver støttet op om projektet, så det kan blive udbredt til flere skoler.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

13. Fri for mobberi

Den grønlandske version af "Fri for mobberi" hedder "Kammagiitta" og er iværksat i daginstitutioner for 3 til 6-årige børn og i 1., 2. og 3. klasser i skolerne. "Kammagiitta" har fokus på ligestilling ud fra budskabet: "Alle børn har ret til at høre til". Der er fokus på at udvikle stærke børnefællesskaber, der bygger på tolerance, empati, mod og kammeratskab, så børn lærer at støtte hinanden fremfor at mobbe. Dette skal medvirke til at forebygge psykisk og fysisk vold senere i livet. Den nuværende indsats er ikke landsdækkende. Det samme er tilfældet med "Trin for trin" og "Samtale i stedet for vold". Der skal derfor skabes overblik over, hvor indsatserne er iværksat, og hvordan de supplerer hinanden med henblik på at etablere en bred, sammenhængende indsats. Skoleledelserne bør tage ansvar for at gennemføre disse udviklingsaktiviteter i forbindelse med skolefaget Personlig udvikling.

Koordinerende enhed: Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling

14. Fokus på ligestilling

Vold er ofte kønsrelateret. Erfaringer viser, at mere ligestilling mellem kønnene kan bidrage væsentligt til at forebygge vold generelt. Vold er bl.a. kønsrelateret, når mænd mener, at de har ret til at "sætte kvinder på plads", og når kvinder accepterer disse kønsroller. Kvinder bliver ofte i et voldeligt parforhold, og det rammer deres børn, der fra starten af livet får et usundt syn på kønsroller. En ny samlet ligestillingslov skal fremhæve kønsrelateret vold som et indsatsområde for Grønlands Ligestillingsråd, ligesom den skal omfatte et eksPLICIT forbud mod chikane og sexchikane.

Koordinerende enhed: Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling i samarbejde med Departementet for Familie og Justitsvæsen

Indsatsområde 2: Voldsudøvere

Voldsudøvere ønsker ofte selv at stoppe volden, men er ikke i stand til at vende den destruktive adfærd til konstruktiv dialog. Gennem behandlingstilbud kan voldsudøvere lære at tage ansvar for deres adfærd og håndtere konflikter uden vold.

15. Behandlingstilbud til voldsudøvere

Inatsisartut har i 2010 vedtaget, at der skal etableres et behandlingstilbud til voldsudøvere, der skal være med til at bryde med voldspiralen og forebygge, at volden videreføres. Behandlingstilbuddet har som mål, at voldsudøveren stopper med at udøve vold, erkender volden og tager ansvar for volden. Hvis volden ophører, bliver der ikke skabt nye ofre, og dermed kan man bryde voldsspiralen. Departementet for Familie og Justitsvæsen har udviklet en model for behandlingstilbuddet, som blandt andet omfatter at rekruttere og kvalificere behandlere til indsatsen.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

16. Kampagne rettet mod voldsudøvere

I forbindelse med et behandlingstilbud til voldsudøvere må der iværksættes en kampagne for at rekruttere klienter til tilbuddet. Vold er tabubelagt, og voldsudøvere vil ofte efterrationalisere volden. Måske tror voldsudøveren, at han ikke kan handle anderledes, eller at det er partneren, der fremprovokerer volden. Måske har han lært, at vold kan bruges til at løse problemer. Men ofte vil han også vide, at volden skaber flere problemer, end den løser. For at motivere en voldsudøver til behandling er det vigtigt ikke at dømme personen, men handlingen. Samtidig er det vigtigt ikke at overse voldens ofre.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

17. Behandling under afsoning

Retsplejeloven og Kriminalloven fra 2010 åbner mulighed for at skabe nye forebyggende indsatser og behandlingstilbud under Kriminalforsorgen. Indsatserne kan blandt andet omfatte 'anger management' kurser til indsatte med aggressiv adfærd. Det er centralt for en helhedsorienteret indsats, at resocialisering og forebyggende behandling bliver prioriteret. Kriminalforsorgen indgår hvert år en kontrakt med Justitsministeriet om centrale udviklingsmål. I den forbindelse bør man tilstræbe at styrke udviklingen af resocialiserings- og behandlingsindsatser.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

18. Bortvisning og tilhold

Folketinget har i 2012 vedtaget en lov om tilhold og bortvisning, der sender et klart signal til voldsudøvere om, at partnervold ikke er acceptabel. Loven gør det muligt at gribe tidligere ind overfor volden, uden at den voldsramte og eventuelle børn skal fraflytte det fælles hjem. Tilhold og bortvisning styrker desuden de sociale myndigheders muligheder for at løse de sociale problemer i hjemmet. GPS-overvågning kan være en metode til at holde den voldelige partner under tilsyn. Loven er ikke gældende i Grønland, men kan ved beslutning i Inatsisartut sættes i kraft for Grønland.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

19. Mænd som rollemodeller

Mænd kan være en ressource i indsatsen for at stoppe vold mod kvinder. Bl.a. har islandske mandegrupper ført kampagner, hvor mænd tager ansvar og siger nej til vold. Erfaringer fra Island indikerer, at mænd ofte responderer mere positivt på, hvad andre mænd har at sige. Det er en motivation for at engagere mænd i indsatsen. Den internationale "White Ribbon"-kampagne, som startede i Canada i 1991, er et andet eksempel. Det hvide bånd symboliserer mænds modstand mod vold mod kvinder og bliver brugt i kampagner i mere end 45 lande. Også i Grønland er der behov for, at mænd tager ansvar og siger nej til vold. Man bør tilstræbe, at indsatsen iværksættes og forankres på NGO-niveau.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

Indsatsområde 3: Faglig og tværfaglig udvikling

Al erfaring viser, at en tidlig indsats skaber de bedste resultater - også når det handler om vold i familien. Det er derfor vigtigt, at voldsudøvere og volds ofre tidligt bliver støttet i at bryde med volden og skabe et liv uden vold. Tidlige og målrettede indsatser kan understøtte, at færre børn og unge vokser op i hjem præget af vold, og at volden, når den opstår, hurtigst muligt bremses.

20. Faglige håndbøger til faggrupper

For at motivere og udvikle det tværfaglige samarbejde i indsatserne mod vold skal der udarbejdes faglige håndbøger til de fagpersoner, der møder voldsramte borgere i forskellige sektorer. Det kan f.eks. være læger, sygeplejersker, socialrådgivere, lærere og frivillige på krisecentre. Målet med håndbøgerne er at udstyre faggrupperne med en værktøjskasse, der kan give dem viden om vold, viden om handlemuligheder og anvise metoder til at koordinere indsatserne tværfagligt/tværasektorielt, så støtten til voldsramte bliver mere helhedsorienteret.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

21. Tidlig indsats for gravide familier

Sundhedsvæsenet kan spille en central rolle i indsatsen mod vold. Tidlig indsats for gravide familier hører under sundhedsvæsenet, men er i praksis tværfagligt. Projektet er rettet mod gravide familier, hvor forældrene vurderes at få svært ved at give deres barn tilstrækkelig støtte og omsorg. En graviditet skaber ofte fornyet motivation hos forældre til at forandre destruktive adfærdsmønstre. Det kan blandt andet muliggøre en forebyggende indsats i forhold til psykisk og fysisk vold i familien. Imidlertid kan det være svært for fagpersoner at spørge ind til vold og indlede en samtale om problemet. Derfor bør frontpersonale i relevante dele af sundhedsvæsenet uddannes til den svære samtale.

Koordinerende enhed: Departementet for Sundhed og Infrastruktur

22. Kurser for kommunale nøglepersoner

Kommunerne varetager en række ansvarsområder (bl.a. socialområdet, skole- og fritidstilbud m.m.), der må indgå i en helhedsorienteret indsats mod vold. Det er vigtigt at involvere kommunerne, så viden og indsatser bliver forankret hos ledere og frontpersonale, hvor borgerne henvender sig. Derfor skal der holdes kurser for kommunale nøglepersoner, som sætter fokus på tværgående indsatser mod vold. Kommunalt frontpersonale, der kommer i kontakt med ofre for vold, skal have viden og kompetencer til at kunne give den rette hjælp og rådgive om handlemuligheder både internt og eksternt.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

23. Alkoholbehandlere

Alkoholmisbrug og vold i familien hænger ofte sammen. Når forældre drikker, er der større risiko for, at børn bliver vidner til vold. Derfor bør alkoholbehandlere have viden om at opspore vold. Ligesom i sundhedsvæsenet kan det være svært for fagpersoner i alkoholbehandlingen at spørge ind til en mistanke. Derfor bør alkoholbehandlere ligeledes uddannes til at tage den svære samtale. Alkoholbehandlingen, Tidlig indsats for gravide familier og andre indsatser, hvor borgere kommer for at opnå positive forandringer, kan potentielt være rekrutteringssted for et behandlingstilbud for voldsudøvere og andre relevante tilbud. Men det kræver, at personalet har kendskab til henvisningsmulighederne.

Koordinerende enhed: Departementet for Sundhed og Infrastruktur

24. Samlet udviklingsplan for krisecentrene

Der er 7 krisecentre i Grønland i Nuuk, Sisimiut, Ilulissat, Aasiaat, Qaqortoq, Narssaq og Paamiut. Tallene på vold indikerer entydigt, at det ikke dækker behovet. Der er brug for at oprette krisecentre i de øvrige byer og eventuelt større bygder for at sikre, at voldsramte kvinder og deres børn kan komme væk fra volden. Børn på krisecentre er en særlig udsat gruppe. Vold påvirker børns trivsel negativt og går ud over deres skolegang m.m., men på de fleste krisecentre er der ingen pædagogiske støttetilbud til børn. Derfor er der behov for at udvikle de eksisterende krisecentre, så de kan yde hjælp og støtte til voldsramte kvinder og børn. En samlet udviklingsplan kan skabe basis for at professionalisere krisecentrene og etablere nye krisecentre. I forbindelse med udviklingsplanen bør det undersøges, om der også er behov for tilbud til voldsramte mænd.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

25. PiSiu (Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd)

PiSiu kan være en central aktør i indsatsen mod vold i det offentlige rum via rådgivning af lokale SSSPK udvalg, iværksættelse af kampagner o.l. PiSiu's strategiplan 2012-2015 har forebyggelse af vold som en prioriteret indsats. PiSiu skal inviteres med i samarbejdet om en kampagne mod kærestevold, da problemstillingen unge og vold også har været drøftet i dette regi. PiSiu skal desuden tilskyndes til at fortsætte med at informere unge om sammenhængen mellem alkohol, vold og seksuelle overgreb og styrke samarbejdet med NGO'er såsom Natteravnene.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

Indsatsområde 4: Viden og information

Viden om voldens karakter, omfang og konsekvenser er en forudsætning for at skabe målrettede indsatser, der tager højde for forskelligartede problemstillinger. Viden er desuden en forudsætning for at bryde tabuer og ændre holdninger. Men viden gør ingen gavn, hvis den ikke bliver kommunikeret og integreret i indsatsen.

26. Fagportal med viden, information og vejledning

Der skal udvikles en webportal, som samler indsatsen mod vold. På webportalen skal der være viden om vold og information om handlemuligheder rettet mod forskellige målgrupper, herunder organisationer og fagpersoner, mv. Webportalen skal samtidig være en platform for kommunikation og netværk m.m. En fordel ved at formidle viden på internettet er, at den er tilgængelig og relativt nem at holde ajour. Imidlertid er det vigtigt at understrege, at webportalen kun kan være et supplement til andre formidlingsindsatser.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

27. Vold som fokusområde i undersøgelser

Der har været udarbejdet en række videnskabelige undersøgelser, der estimerer omfanget af vold i og uden for hjemmet. Imidlertid er der behov for en mere differentieret viden, hvis det skal være muligt at målrette, monitorere og vidensbasere indsatserne. Derfor skal voldens karakter og omfang i højere grad være et prioriteret fokusområde i undersøgelser om befolkningens trivsel og sundhed. Samtidig bør det prioriteres at opnå bedre viden om befolkningens holdninger til vold.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

28. Viden om kvinder og børn på krisecentre

Som led i en udviklingsplan for krisecenterområdet skal der indsamles viden om kvinder og børn på krisecentre. Det omfatter bedre statistisk og viden om, hvilken vold kvinderne har været udsat for, om børnene har været udsat for vold osv. Bedre viden om kvinder og børn på krisecentre kan styrke udviklingen af krisecentrene og kvalificere den samlede indsats for voldsramte familier.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

29. Viden om voldsudøvere

I forbindelse med behandlingstilbuddet til voldsudøvere vil det være naturligt at indsamle og formidle viden om voldsudøvere i en grønlandsk sammenhæng. Det er centralt, at behandlingen og resultaterne bliver evalueret med henblik på at videreudvikle tilbuddet, ligesom det er vigtigt at opnå viden om målgruppen og dermed om nogle af de forhold, der karakteriserer voldsramte familier.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

30. Database med viden om vold

Viden og statistik, der ligger spredt i forskellige systemer, bliver ikke brugt optimalt. Det er vigtigt, at den eksisterende viden om vold bliver brugt til at udvikle indsatserne. Lovgivning, statistik og viden, der er samlet ét sted og er tilgængelig, kan skabe forudsætninger for, at flere aktører vidensbaserer deres indsatser mod vold. En database om vold kan naturligt integreres på webportalen om vold.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

31. Indsatser i mindre byer og bygder

Uddannelsesstrategien indeholder mål om at udvikle bygderne via rejsehold, fjernundervisning m.m. Handlingsplanen skal integreres i indsatser rettet mod at udvikle yderdistrikterne. Det er centralt at involvere SSSPK udvalg og de lokale forebyggelsesudvalg, så de kontinuerligt modtager viden og information. I forhold til indsatsen mod vold skal undervisnings- og kampagnematerialer formidles, så de kan blive brugt på f.eks. temadage. Virkelyst og lokalt initiativ er en grundlæggende forudsætning for at udfolde indsatsen i yderdistrikterne.

Koordinerende enhed: Departementet for Familie og Justitsvæsen

Voldens mange ansigter

Definitionerne i oversigten herunder er en udbredt model til at beskrive voldens fremtrædelsesformer. Vold i familier udvikler sig typisk over tid. Mønstrer er generelt, at psykisk vold såsom ydmygelser, isolation fra familie og venner, kontrol med sms'er, e-mails osv. udvikler sig til fysisk vold og indimellem seksuelle overgreb. Vold mod én forælder kan bevirke, at han/hun begynder at udøve vold mod børnene,

og på den måde eskalere voldsspiralen. Ved siden af familievolden er der volden på værtshuse, volden på gaden, volden på arbejdspladser osv. Det er andre problemstillinger, der kræver andre indsatser. Imidlertid kan man ikke isolere vold i det private rum fra vold i det offentlige rum; det hænger sammen.

Definitioner på vold:

Psykisk vold

Psykisk vold kan udmønte sig i jalousi, kontrol, manipulation, trusler og ydmygelser, herunder kritik af tanker, følelser og handlinger. Den vedholdende kritik nedbryder offerets selvfølelse, dømmekraft og realitetssans.

Fysisk vold

Fysisk vold kan være fastholdelse, lussinger, rusken, slag, kvælning, knivstik m.m. I værste fald kan fysisk vold føre til drabsforsøg. Det kan også være at hindre fysiske behov; f.eks. tilstrækkelig søvn, mad m.m.

Seksuel vold

Seksuel vold er enhver seksuel handling uden partnerens samtykke. Partneren nedgøres og mishandles seksuelt, tvinges til sex og former for sex, som vedkommende ikke har lyst til.

Materiel vold

Materiel vold udmønter sig i, at indbo og personlige ejendele bliver ødelagt og frataget. Voldsudøveren kan f.eks. ødelægge uerstattelige fotografier, rive tøj i stykker o.l.

Økonomisk vold

Økonomisk vold kommer til udtryk ved, at ofret bliver nægtet rådighed over sin økonomi. Han/hun nægtes f.eks. adgang til en bankkonto, tvinges til at tage lån o.l.

Kilde: www.dannerhuset.dk

Skatte- og Velfærdscommissionen anbefaler, at voldsproblematikken bliver tænkt med i alle indsatser rettet mod at skabe trivsel, sundhed og social inklusion. Handlingsplanen er udgør en vurdering af, hvor de primære udfordringer ligger - bl.a. i forhold til børn, unge og deres familier. Handlingsplanen omfatter ikke alle aspekter af voldsproblematikken. Imidlertid kan den potentielt omfatte flere problemstillinger end de direkte nævnte. F.eks. falder elektronisk vold i form af ydmygelser på internettet, ondsindede sms'er o.l. naturligt ind under flere indsatser i handlingsplanen; eksempelvis "Kammagiitta". Jo mere helhedsorienteret indsatsen bliver, jo bedre.

På strategisk plan er det målet, at voldsforebyggelse bliver integreret på alle relevante områder. F.eks. bør der være fokus på at opspore tegn på vold ved screening af førskolebørn, og der bør være fokus på særligt udsatte grupper som f.eks. ældre og handikappede. Det er Naalakkersuisut's håb, at strategien og handlingsplanen generelt kan motivere til et større fokus på alle relevante områder, så det bliver almindelig praksis at tænke voldsforebyggelse ind i politikker, strategier, indsatser etc.

Finansiering

Det er ikke gratis at implementere handlingsplanen mod vold. Men det er heller ikke gratis at lade være. Volden medfører hvert år omfattende udgifter til fx sundhedsvæsen, politi og sociale ydelser samt udgifter til krisecentre mv.

I 2014 indgår handlingsplanen ikke i forhandlingerne om finansloven og finansieres derfor indenfor egen økonomiske ramme. En række indsatser kræver forhandling med Staten (fx Konfliktråd), ligesom der er indsatser af primært ekstern karakter, hvor Landskassen forventelig kun finansierer en del af indsatsen (fx CSR). Også i kommunerne kan planen medføre økonomiske konsekvenser, når indsatser på kommunale områder skal implementeres.

Handlingsplanen indeholder en række forslag til retslige tiltag. Det kan have administrative og økonomiske konsekvenser fx at sætte Forældreansvarsloven i kraft for Grønland med henblik på at afskaffe revselsesretten. Imidlertid skal det bemærkes, at Grønland i 2008 har rapporteret til FN's Børnekomite, at man vil bringe de familieretlige regelsæt ajour med retstilstanden i Danmark.

Som udgangspunkt skal handlingsplanen søges finansieret inden for de eksisterende økonomiske rammer. Det vil være nødvendigt at prioritere midler på finanslovene 2015-2017, herunder at lade indsatsen mod vold være omfattet af finanslovens hovedkonto 30.14.29 Forebyggende virksomhed (tilskudsbevilling). Det kan lette styringen af indsatsen, hvis midlerne udgår fra én samlet pulje.

Handlingsplanens indsatser kan i mange tilfælde skaleres. Der er forskel på, om en telefonrådgivning er åben i to eller ti timer, om der er en eller to personer ansat etc. Derfor er det vanskeligt at fremsætte økonomiske estimater. Det skønnes imidlertid, at handlingsplanen vil koste 11-12 mio. kr. i perioden 2013-2017.

Implementering

Departementet for Familie og Justitsvæsen er tovholder på implementeringsplanen og koordinerer udmøntningen af handlingsplanen.

Imidlertid er der brug for politisk og administrativ stillingtagen på tværs af ressortområder/sektorer. Der må sættes konkret ansvar på indsatserne, da det ikke er muligt at udmønte handlingsplanen på ét ressortområde.

Med henblik på at sikre solide styringsrammer, må den overordnede beslutningskompetence være tværsektorielt forankret.

Indsatserne i handlingsplanen overlapper med flere af Naalakkersuisuts fokusområder. Fx tidlig problemorienteret indsats, misbrugsbehandling, børns læring og udvikling m.m.. I forbindelse med implementeringen er det centralt at undersøge, hvor indsatserne med fordel kan sammenkædes med andre indsatser. Fx kan et konfliktråd varetage andre opgaver end at mægle i konflikter med relation til vold.

Implementeringen må omfatte en tidsplan og sætte konkret ansvar på indsatserne. Det kan sikre, at der rettidigt bliver reserveret midler og afsat ressourcer til indsatserne, og at indsatserne bliver iværksat i en strategisk orden.

Evaluering

Det er vigtigt, at den samlede handlingsplan bliver evalueret med henblik på at videreudvikle indsatserne efter 2017. Det kræver, at der under udviklingen af hver enkelt indsats bliver fastsat mål, indikatorer, metode til at evaluere indsatsen mv.

På årlig basis skal der udarbejdes et statusnotat til Naalakkersuisut, der beskriver fremdrift og resultater i handlingsplanen.

Tal på vold i Grønland

Vold i Grønland

Vold er et udbredt problem i Grønland. Det bliver ofte bekræftet i medier, statistikker og undersøgelser m.m. Der er udover almindelig statistik en række indikatorer på, at volden spiller en negativ rolle i mange borgeres liv, og at indsatserne ikke er tilstrækkelige. Blandt andet viser SFI's undersøgelse "Væk fra Grønland 2011", at en voldelig og alkoholiseret partner ofte er årsagen til, at ressourcetsvage kvinder vælger at flytte væk fra Grønland¹.

Vold mod mænd og kvinder

Befolkningsundersøgelsen 2005-2010 anslår, at 60 % af befolkningen over 17 år har oplevet vold eller alvorlige trusler². Det svarer til ca. 23.500 personer og er en markant stigning siden undersøgelsen i 1993, hvor tallet var 47 %. Mænd bliver mest udsat for vold fra fremmede, mens kvinder mest bliver udsat for partnervold. Volden i hjemmet indebærer, at børn ofte bliver vidner til volden.

Der er ikke sikre tal på, hvor mange voksne, der bliver udsat for gentagen vold. Men Befolkningsundersøgelsen 2005-2010 viser, at 37 % blandt voksne har oplevet at blive sparket, slået med knyttede næver eller genstande, mens 15 % har oplevet meget grov vold i form af kvælningsforsøg, angreb med kniv eller skydevåben.

Vold i hjemmet

Børn i Grønland 2009 anslår, at 16 % af mødre til børn på 0-14 år har været udsat for fysisk partnervold³. I Østgrønland er det næsten hver fjerde mor, der bliver udsat for fysisk partnervold. Det er cirka dobbelt så mange som i Nuuk.

I Unges Trivsel 2011 fortæller 38 %, i alt 100 unge i alderen 15-16 år, at de på et tidspunkt i deres liv har været vidner til vold mod deres mor. Af de 100 unge har 18 % inden for det seneste år oplevet deres mor få bank én gang og 20 % har oplevet deres mor få bank mange gange. 7 % af de unge har været vidner til vold mod deres far, mens 10 % har oplevet vold mod deres søskende⁴.

Vold mod unge og kærestevold

I Unges Trivsel 2011 fortæller 24 % af de unge i alderen 15-16 år, at de har oplevet at blive slået eller overfaldet udenfor hjemmet. Drengene oplever oftest vold fra fremmede, mens piger oftest oplever kærestevold eller familievold.

I henhold til Befolkningsundersøgelsen 2005-2010 er partnervold mod 18-24 årige kvinder ikke mere udbredt end i andre aldersgrupper. Men et stort antal unge kvinder bliver udsat for vold, og det er vigtigt at have fokus på, da kærestevolden påvirker voksenlivets parforhold.

Politiets statistikker

Årligt bliver der anmeldt 750-800 voldsepisoder. Tallet er faldet fra 2008 til 2011 og er på det laveste niveau i 11 år. Omfanget er dog stadig alarmerende, og der er fortsat 5-6 gange så mange voldssager i Grønland som i Danmark målt pr. indbygger. I 2011 har politiet været ude ved 3077 husspektakler, hvor der har været børn involveret i 442 tilfælde⁵.

Kvinder og børn på krisecentre

Tallene på krisecenterområdet er ikke konsistente. Derfor er der ikke et sikkert overblik over, hvor mange kvinder og børn der årligt opholder sig på landets 7 krisecentre i kortere eller længere perioder. Årsstatistikken fra krisecenteret i Nuuk viser, at 42 kvinder og 46 børn har opholdt sig på krisecenteret i 2011. Omtrent 86 % af børnene har set eller overhørt volden mod deres mor⁶.

- 1 Christensen, Else 2011 (SFI): Væk fra Grønland
- 2 Bjerregaard, Peter (2010): Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2010
- 3 Christensen, Else 2008 (SFI): Børn i Grønland
- 4 Statens Institut for Folkesundhed (2012): Unges trivsel 2011
- 5 Politiets årsstatistik 2011
- 6 PiSiu (2012): Strategiplan 2012-2015

**Bryd
tavsheden!**

STOP VOLDEN
